

Overblik over krav om kørekort og certifikater ved udlejning af materiel til bygge- og anlægsbranchen

Formålet med vejledningen

Formålet med denne vejledning er at give et overblik til udlejere og lejere af maskiner i bygge- og anlægsbranchen over, hvilke krav der gælder om kørekort og certifikater.

Vejledningen forholder sig til korrekt brug af maskiner og materiel. Vejledning dækker ikke anden brug end det, maskinen er tiltænkt til.

Det er i alle tilfælde brugeren/lejeren, der har ansvaret for, at krav til betjening af maskinen er opfyldt.

Overblikket er vejledende og ikke bindende. Overblikket er opdateret den 16. februar 2021 og forventes opdateret minimum én gang årligt.

Regler for kørsel med motoriserede arbejdsredskaber

Der gælder forskellige regler alt efter, hvor et køretøj bliver anvendt. Der skelnes mellem kørsel på private områder, hvor færdselsloven ikke gælder, kørsel på offentligt tilgængelige områder, hvor færdselsloven gælder. Det afgørende er, om området benyttes til almindelige færdsel.

En byggeplads, der ikke er fuldstændig afskærmet, og hvor der kommer fragtmænd og leverandører, vil være et offentligt område.¹

¹ Færdselsloven finder anvendelse, når der er tale om færdsel på vej, som benyttes til almindelig færdsel af en eller flere færdselsarter, uanset om der er tale om offentlig eller privat vej. Efter færdselsloven betragtes et motorredskab som et motorredskab, "som hovedsageligt er indrettet som arbejdsredskab, og som er konstrueret til en hastighed af højst 40 km i timen. Motordrevne køretøjer, der er bestemt til at føres af en gående, anses som motorredskab".

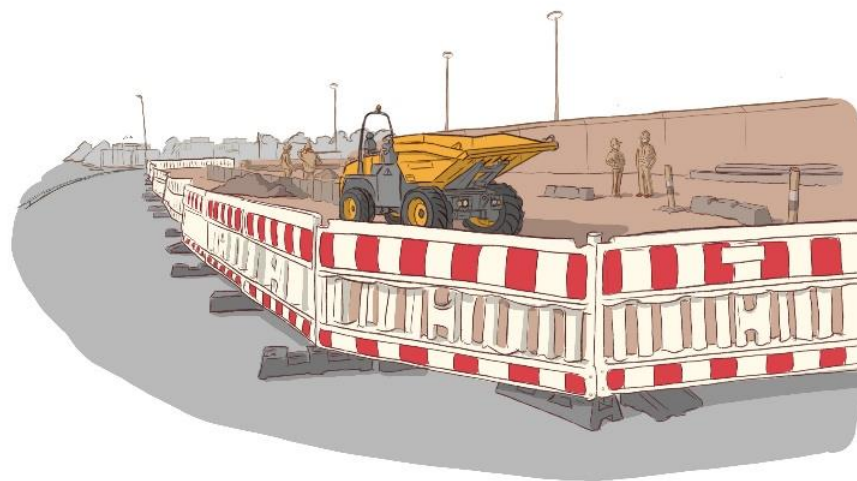
Hvilke krav gælder for motoriserede arbejdsredskaber på offentligt tilgængeligt område?

Når føreren kører et motoriseret arbejdsredskab på et offentligt område, skal føreren have kørekort til enten traktor eller bil. Herudover skal det motoriserede arbejdsredskab være registreret i Køretøjsregistret.¹ Et ikke-registreret motoriseret arbejdsredskab kan dog benyttes i rent ubetydeligt omfang på en offentlig vej eller privat fællesvej f.eks. til at krydse vejen. Det er derimod ikke lovligt at lade et ikke-registreret motoriseret arbejdsredskab køre fra f.eks. entreprenørens eller udlejers ejendom til den ejendom, hvor det skal benyttes.

En stor del af de arbejdsredskaber, der anvendes i bygge- og anlægsbranchen, er dog undtaget fra registreringspligten. Det skyldes, at en stor del af disse redskaber ikke er indrettet til kørsel på vej, og dermed ikke lever op til færdselslovgivningens minimumskrav til køretøjer blandt andet kravene til hastighed og konstruktion. Derfor vil de heller ikke kunne registreres, selvom ejeren ønsker det.

Hvilke krav gælder for motoriserede arbejdsredskaber på privat område?

Motoriserede arbejdsredskaber behøver ikke at være registreret i Køretøjsregistret, hvis det udelukkende benyttes på privat område herunder på privat vej, der ikke er fællesvej. Hvis det motoriserede arbejdsredskab udelukkende benyttes på et privat og betryggende afspærret område, gælder kravet om kørekort til enten bil eller traktor ikke. På disse områder gælder alene et krav om, at føreren skal være fyldt 16 år.

						
Gravemaskine/ Gummiged/ Rendegraver	Minilæsser	Dumper	Tromler	Valsetog	Teleskoplæsser med henholdsvis gaffler og kurv ²	Traktor
Kørekort ³	Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motor- redskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.	Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motor- redskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.	Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motor- redskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.	Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motor- redskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.	Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motorredskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.	Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motorredskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.
Certifikat ⁴					Teleskoplæssercertifikat + Kranbasisuddannelsen, hvis teleskoplæsseren bruges til kranarbejde og har løftekapacitet over 8 tonsmeter ⁵	

² Teleskoplæsser der bruges til løft af byrder på gaffler, personløft i mandskabskurv, kranarbejde eller til løft af containere i terminalområder.

³ Du kan finde mere om krav om kørekort og certifikater til motordrevne køretøjer i følgende vejledning: <http://baujordtilbord.dk/Files/Billeder/BARjobo/JAU%20-%20Branchevejledninger/2018/Vejledning-KORETOJER-april2018.pdf>

⁴ Du kan finde mere om de forskellige certifikater, og hvad de giver ret til, på følgende link: <https://www.bfa-ba.dk/media/4888614/fakta-om-lovpligtige-kurser-2018-print.pdf>

⁵ Læs mere om teleskoplæssercertifikat på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/teleskoplæssercertifikat-1-9-3/>. Vejledning om teleskoplæssercertifikat, som indeholder regler om krav af certifikat for at måtte føre teleskoplæssere og lignende multifunktionsmaskiner. Beskriver arbejderens pligt til at sikre, at arbejdet udføres fuldt forsvarligt, herunder at føreren er instrueret og oplært og har gennemført de relevante uddannelser. Føreren skal som udgangspunkt være over 18 år.

						
	Gaffeltruck	Palleløfter	Lift	Lastbillift	Opstilling af stillads	Bæltekran
Kørekort	Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motorredskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.		Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motorredskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område, hvis liften er motordreven og har en hastighed af højst 40 km i timen.	Kørekort efter BEK nr. 906 af 27/08/2019 (Bekendtgørelse om kørekort). ⁶		Kørekort til bil eller særligt kørekort til traktor (motorredskab) ved kørsel på offentligt tilgængeligt område.
Certifikat	"Gaffeltruck B" ⁷ . Alderskrav på 18. Unge ned til 15 år kan dog tage certifikat, hvis nødvendigt for uddannelse.				Stilladscertifikat hvis stilladset er højere end 3 meter ⁸	Ingen krav om certifikat hvis kranens tilladte belastning maksimalt er 8 tons. Herefter krav om kranførencertifikat. ⁹ Se dog næste side.
Note	Gaffeltruck og lignende maskiner, der bruges til løft af byrder på gaffer, der kører langs en lodret mast.	Ved palleløfter med elmotor, finder 1) BEK. om indretning af tekniske hjælpemidler ¹⁰ og 2) BEK. om anvendelse af tekniske hjælpemidler anvendelse. ¹¹	Transportable personløftere med arbejdsstandplads skal opfylde arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser for tekniske hjælpemidler. ¹²			

⁶ BEK nr. 906 af 27/08/2019 (kørekortsbekendtgørelsen): Se særligt § 7 om kørekortskategorier. Det præciseres her hvilket type af kørekort, der skal erhverves til forskellige typer af køretøjer afhængig af den maksimale hastighed, vægt med videre.

⁷ Vejledning om gaffeltruckcertifikat, som beskriver, hvornår der skal være erhvervet certifikatet "Gaffeltruck B". Føreren skal som udgangspunkt være over 18 år. Læs mere om gaffeltruckcertifikat på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/gaffeltruckcertifikat-1-9-2/>

Generel undtagelse til kravet om kranførercertifikat ved entreprenørmaskiner

Tilsvarende stilles der ikke krav om kranføreruddannelse til entreprenørmaskiner, herunder teleskoplæssere, der bruges som kran i forbindelse med deres normale arbejdsopgaver. Undtagelsen gælder, når alle følgende betingelser er opfyldt:

- Hvis der ikke er andre personer i umiddelbar nærhed af den byrde, der løftes, transporteres eller sættes af. Det er dog tilladt at styre byrden på plads under afsætningen.
- Hvis byrden ikke løftes mere end ca. 1 m over terræn.
- Hvis maskinerne efterses og vedligeholdes i overensstemmelse med leverandørens anvisninger.
- Hvis leverandørens brugs- og vedligeholdelsesanvisninger er på maskinen.

Undtagelserne gælder for alle kran- og certifikattyper, herunder for teleskoplæssere, der bruges til kranarbejde. Uanset de ovenfor nævnte undtagelser er der krav om kranførercertifikat:

- Hvis der løftes personer med kraner, eller hvis to eller flere kraner arbejder sammen om at løfte en byrde ("samløft"), med mindre:
 - kranerne kun har mekanisk drevet hejs og fri bevægelse eller
 - hvis det ikke er muligt for personer at komme ind i arbejdsområdet under drift så det kan udelukkes, at fejlbetjening eller tab af byrden kan forvolde personskade, eller
 - kranerne tilhører et skib og føres af skibets besætning

⁸ Vejledning om stilladsopstillers ansvar som arbejdsgiver for de ansatte, der opstiller, ændrer og nedtager stilladser. Arbejdsgiver er ansvarlig for, at medarbejdere har de relevante certifikater og altid har modtaget instruktioner, så opstilling, nedtagning eller ændring kan udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt – også selvom stilladset er under 3 meter. Læs mere om stilladsopsætning på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/stilladsopstillers-ansvar-45-1/arbejdsgiver-opstiller-aendrer-nedtager-stilladser-45-1/>

⁹ Læs mere om de fire forskellige kranføreruddannelser på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/kranfoerercertifikat-1-9-4/>

¹⁰ Læs mere på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/bekendtgørelser/indretning-tekniske-hjaelpemidler-612-sam/>

¹¹ <https://at.dk/regler/bekendtgørelser/anvendelse-tekniske-hjaelpemidler-1109-sam/>

¹² Læs mere om arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser for tekniske hjælpemidler på Arbejdstilsynets hjemmeside: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/transportable-personloeftere-arbejdsstandplads-2-04-3/>